॥ एक नाडी दोष शान्ति विधानम् ॥

विषयानुक्रमः

आदौ लघुप्रायश्चित्तम् ।
विष्णु पूजनम् ।
सत्येशस्थापन पूजनम् ।
ब्राह्मण प्रार्थना - प्रायश्चित्तयाचना – संकल्पः
दशविधस्नानम्
अभिषेकस्नानम् ।
उत्तरांग विष्णुः श्राद्धम् ।
आज्यावलोकनम् ।

*

गणपति पूजनाराभ्य ब्राह्मणवरणान्तं कृत्वा –
मध्य स्थापनम् - अनन्तादि नागदेवता पूजनम् ।
रुद्रस्थापनम् - रुद्राभिषेकः सूक्त जपः ।
मृत्युंजय जपः । जपनिवेदनम् ।
अग्निस्थापनम् - ग्रहस्थापनम् - पूजनम् ।
अनन्तादिनां आहूतयः
रुद्रमन्त्रायुतयः ।
मृत्युञ्जय मंत्राहुतयः ।

प्रधान संकल्प :

... दाम्पत्य प्रतिपत्तये करिष्यमाण आवयो: द्वयो: जन्मराशौ एकंनाडी जननसूचित आयुष्यक्षय छिन्नसन्तत्या शुभ परिपूर्वक सर्वारिष्ट शान्त्यर्थं श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थं - सग्रहमखां एक नाडी जननशान्ति करिष्ये ।

तदंगतया - गणेश - पुण्याहवाचनं - मातृका - वसोर्धारा-आयुष्यमंत्रजप: - वैश्वदेव संकल्प: - नान्दीश्राद्धं - ब्रह्माचार्य ऋत्विकवरणादिकं कर्माहं करिष्ये ।

आचार्यवरणादिकं कर्म कृत्वा दिग्रक्षणं - पञ्चगव्यंकरणं देवावाहनं भूमि - कूर्मानन्तादिनां पूजनं समाप्य स्थंडिलात्पूर्वपीठे कृष्णवस्त्रं प्रसार्य तत्र तण्डुलैर्नवकोणं मंडलं वा तण्डुलपुञ्जान् कृत्वा अष्टदिक्षु, अष्टौ, मध्ये च एक:, तत्र ताम्रकलशान् संस्थाप्य पुण्याहरीत्या विधाय निम्नक्रमेण अनन्तादि नागान् संस्थापयेत् ।

आवाहनम् – स्थापनम् ।
पूर्वकुंभे अनन्तम् –
आग्नेयकुंभे वासुकिम्
दक्षिणकुंभे तक्षकम्

नैऋत्ये कर्कोटकम्
पश्चिमे पद्मम्
वायव्यम् महापद्मम्
उत्तरे शंखम्
ईशाने कम्बलम्
मध्ये कुलिकम्
तत: प्रतिष्ठा सर्व देवानां ...... इति
प्रतिष्ठाप्य यथालाभेन संपूजयेत् ।
पूजयित्वा प्रार्थयेत् मंत्रत्रयै: ।

५. रुद्र स्थापनम् ॥

नागपीठादुत्तरे श्वेतवस्त्रोपरि तंडुलै: अष्टदलं विरच्य ततो मध्यकलशोपरि क्षौमं वस्त्रं प्रसार्य तदुपरि कृताग्न्युत्तारणपूर्विकां सौवर्णीं रुद्र प्रतिमां संस्थाप्य चतुर्दिक्षु चत्वारि कलशान् संस्थाप्य पिधाय तत्र पूर्वादि दिक्क्रमेण वरुणं आवाहयेत .—

आवाहनम

सूक्त

(१) शान्ति सूक्त (शक्रादयः)
(२) अग्नि सूक्त (रुद्रतेजः समु.)
(३) रुद्र सूक्त (महिम्नः पारंते ।)
(४) मृत्युंजय जपः (मृत्युंजय महादेव)

यथा लाभेन सर्वान् संपूजयेत् रुद्राभिषेकश्च । अत्र जपयोश्यता बाप्तिः । एको विप्रः वरुणान्ते मृत्युञ्जय जपं कुर्यात् । सहस्र-दशसहस्र संख्यापितं जप पुरुश्चारणं करणीयम् ।

पूजनान्ते अक्षसूत्रेण मध्य कुंभे रुद्रकुभं स्पृष्ट्वा एका-दशधा-एकावृत्या वा रुद्रसूक्तं जपेत् ।

ततो सर्पसूक्तानि (सर्पपीठे) पठेयुः ।

१. इन्द्र सूक्तम्
२. अग्निसूक्तम्
३. वरुण सूक्तम्
४. प्रेत सूक्तम्
५. निऋति सूक्तम्
६. वायु सूक्तम्
७. पवमान सूक्तम्
८. रुद्र सूक्तम्
९. सूर्य सूक्तम्
१०. विष्णु सूक्तम्
११. सर्प सूक्तम
१२. शान्ति सूक्तम्

अनन्तादि नव नागेभ्यः सूक्त जप निवेदनम् ।

अग्नि स्थापनम्

पंच भू संस्कारपूर्वकं अग्निप्रतिष्ठाप्य कुशकंडिकादि संस्कार कर्म समाप्य आधारादि हुत्वा द्रव्य त्यागं कुर्यात् । वरदनामानं अग्निं पूजयेत् ।

आदित्यादि ग्रहाणां होमः

१. अथ चतुर्ग्रहीत दुग्ध शर्करा मधुमिश्रित आज्येन नवाहुतयः ।
२. केवलमाज्येन नव नागानां नाम मंत्रेण नवाहुतयः ।
३. ततः दुग्ध-शर्करा-मधु आज्य संयुक्त पायस चरुणा नाम मंत्रैर्नवाहुतयः ।
४. शर्करा-दुग्ध-मधु आज्य संयुक्त कृष्णातिलैः— नमोस्तु सर्पेभ्यो-मंत्रेण १०८ आहुतयः ।
५. पायस मध्ये तिलान्निक्षिप्य कृसर पायसेन अष्टाष्ट संख्यया वक्ष्यमाणं होमं कुर्यात्ः । निऋतये-८ सवित्रे-८ दुर्गायै-८ रुद्राय-८ वास्तोष्पतये-८ अग्नये-८ क्षेत्राधिपतये-८ मित्रावरुणाभ्याम्-८ अग्नये-८ ॥
६. ततः समिदाज्य चरुद्रव्यैः अष्ट संख्यया ॐ श्रीयै नमः ।

७. केवलेन पायसेन – सोमाय नमः ८
८ चतुर्वारं श्रुवेणाज्यं शुचौ गृहीत्वा ॐ रुद्राय नमः :
९. आचारात् 'नमोस्तु सर्पेभ्यो' मंत्रेण फल होम कुर्यात ।
१०. ततः आज्येन तिलैः —
अग्नियें-वायवे-सूर्याय-प्रजापतये-प्रत्येक-२७ आहुतयश्च । सर्वाः १०८ ततो पूजादि स्विष्टकृदादि कार्यं समाप्य बलिदानं कुर्यात् ।

ततो पूजा स्विष्टकृदादि कार्यं समाप्य बलिदानं कुर्यात् ।

अथ कृसरापूपकैः इन्द्रादि लोकपालेभ्यो बलिं दद्यात् । यथा—

पूर्वे इन्द्राय अनन्तयुक्ताय एष बलिः ।
आग्नेयां अग्नये वासुकियुताय एष बलिः :
दक्षिणे यमाय तक्षक युताय एष बलिः ।
नैऋत्याम् रक्षोधिपतये कर्कोटक सहिताय एष बलिः।
पश्चिमे वरुणाय पद्मयुताय एष बलिः ।
वायव्यां मृगाधिपतये महापद्मयुत्याय एष बलिः ।

उत्तरे धनदाय शंखयुताय एष बलिः ।
ईशान्यां महादेवाय कवल युताय एष बलिः ।
ऊर्ध्वं ब्रह्मणे कुलिक युक्ताय एष बलिः ।
अधस्तात् अनंतरूपाय कालिक युक्ताय एष बलिः ।

इन्द्रादि दशदिक् पालान् कालिक युक्तान् अनंतादि नवनागान् सांगान् सपरिवारान् सायुधान्, सशक्तिकान् एभिः गंधाधुपचारैः वोऽहं पूजयामि ।

रुद्रबलिं; ततः संपादित बलिद्रव्येण क्षेत्रपालंबलिं च समाप्य पूर्णाहुतिः । पूर्णाहुत्यान्ते सर्वकलशोदकैः शूर्पं विधाय अभिषेकः – सुरास्त्वां अभिषिचन्तु. इत्यादि मंत्रैः ।

उत्तर संकल्पान्कृत्वा आज्यावलोकनं-आशीर्वादः-योजनम् ।

॥ इति नाडीदोष विधानम ॥

सूक्त संग्रह यजुर्वेद

अध्याय-૩૪	૧ થી ૬ મંત્રો	શિવસંકલ્પ સૂક્ત
अध्याय-૩૧	૧ થી ૧૬ મંત્રો	પુરુષ સૂક્ત
अध्याय-૩૧	૧૭ થી ૨૨ મંત્રો	ઉત્તર નારાયણ સૂક્ત
अध्याय-૧૭	૩૩ થી ૪૯ મંત્રો	અપ્રતિરથ સૂક્ત
अध्याय-૩૩	૩૦ થી ૪૩ મંત્રો	સૂર્ય સૂક્ત
अध्याय-૩૬	૧ થી ૨૪ મંત્રો	શાન્તિ સૂક્ત
अध्याय-૧૩	૯ થી ૧૩ મંત્રો	રક્ષોણ્ય સૂક્ત
अध्याय-૧૩	૬ થી ૮ મંત્રો	સર્પ સૂક્ત
अध्याय-૧૩	૫૪ થી ૫૮ મંત્રો	પ્રાણ સૂક્ત
अध्याय-૨૭	૧ થી ૯ મંત્રો	અગ્નિ સૂક્ત (જાતવેદ)
अध्याय-૩૩	૧ થી ૧૭ મંત્રો	અગ્નિ સૂક્ત (નાગબલિ માટે)
अध्याय-૨૧	૧ થી ૪ મંત્રો	વરુણ સૂક્ત
अध्याय-૨૭	૨૩ થી ૩૪ મંત્રો	વાયુ સૂક્ત
अध्याय-૨૨	૧ થી ૩૪ મંત્રો	બ્રહ્મ સૂક્ત
अध्याय-૫	૧૪ થી ૨૧ મંત્રો	વિષ્ણુ સૂક્ત
अध्याय-૩૫	૧ થી ૨૨ મંત્રો	પ્રેત સૂક્ત
अध्याय-૩૨	૧ થી ૧૬ મંત્રો	યમ સૂક્ત

अध्याय-૧૯	૩૭ થી ૪૪ મંત્રો	પવમાન સૂક્ત
अध्याय-૧૨	૬૨ થી ૬૫ મંત્રો	નિર્ઋતિ સૂક્ત
अध्याय-૧૨	૧૧૨ થી ૧૧૭ મંત્રો	ઈન્દુ સૂક્ત
अध्याय-૨૦	૧૪ થી ૧૭ મંત્રો	કુષ્માંડ સૂક્ત
अध्याय-૩૪	૨૧ થી ૨૬ મંત્રો	સોમ સૂક્ત
अध्याय-૭	૩૫ થી ૩૮ મંત્રો	મરુત સૂક્ત
अध्याय-૨૩	૧ થી ૮ મંત્રો	હિરણ્યગર્ભ સૂક્ત
अध्याय-૨૦	૮૪ થી ૮૬ મંત્રો	સરસ્વતી સૂક્ત
अध्याय-૨૦	૩૫ થી ૯૦ મંત્રો	ઈન્દ્ર સૂક્ત
अध्याय-૩૨	૧૩ થી ૧૬ મંત્રો	શ્રી સૂક્ત
अध्याय-૧૦	૨ થી ૪ મંત્રો	રાષ્ટ્ર સૂક્ત
अध्याय-૨૨	૨૨ મંત્ર (૧)	
अध्याय-૩૪	૫૬ થી ૫૮ મંત્રો	બ્રહ્મણસ્પતિ સૂક્ત
अध्याय-૩	૨૮ થી ૩૪ મંત્રો	
अध्याय-૩૭	૭ મંત્ર (૧)	
अध्याय-૨	૨૯ થી ૩૪ મંત્રો	પિતૃ સૂક્ત
अध्याय-૧૩	૯ થી ૧૩ મંત્રો	
अध्याय-૧૩	૨૭ થી ૨૯ મંત્રો	
अध्याय-૧૯	૩૨ થી ૭૦ મંત્રો	

અધ્યાય–૧	મંત્ર ૧૭ (૧)	ધ્રુવ સૂક્ત
અધ્યાય–૫	મંત્ર ૧૩ (૧)	
અધ્યાય–૫	મંત્ર ૨૮ (૧)	
અધ્યાય–૭	મંત્ર ૨૫ (૧)	
અધ્યાશ–૯	મંત્ર ૨ (૧)	
અધ્યાય–૧૩	મંત્ર ૧૬ (૧)	
અધ્યાય–૧૩	મંત્ર ૩૪ (૧)	
અધ્યાય–૧૪	મંત્ર ૧ (૧)	

અધ્યાય–૫	૨૯ થી ૩૫ મંત્રો	પરિત્વા ગિર્વણો
અધ્યાય–૧૭	૪ થી ૧૧ મંત્રો	અગ્નિ ઉત્તારણ
અધ્યાય–૧૭	૧૬ થી ૭૬ મંત્રો	લોલ ઉત્તારણ
અધ્યાય–૪૦	૧ થી ૧૭ મંત્રો	ઈશ ઉપનિષદ
અધ્યાય–૧૨	૯૮ થી ૧૧૭ મંત્રો	ગંધના મંત્રો
અધ્યાય–૧૮	૩૮ થી ૪૩ મંત્રો	ગંધર્વ સૂક્ત
અધ્યાય–૩	૫૬ થી ૬૩ મંત્રો	નીલ સૂક્ત
અધ્યાય–૩૯	૧ થી ૧૩ મંત્રો	મહાવીર સંભરણ સૂક્ત
અધ્યાય–૧૬	૧ થી ૬૬ મંત્રો	રુદ્ર સૂક્ત